Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enw(au) cyntaf		0

TGAU

S23-3570NB0-1

3570NB0-1

DYDD MERCHER, 24 MAI 2023 – PRYNHAWN

IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL, A GOFAL PLANT

UNED 1: Twf, Datblygiad a Llesiant Dynol

1 awr 30 munud

I'r Arholwr yn Unig		
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Marc yr Arholwr**
1.	**1**	
2.	**6**	
3.	**1**	
4.	**19**	
5.	**11**	
6.	**6**	
7.	**14**	
8.	**13**	
9.	**9**	
Cyfanswm	**80**	

3570NB01 01

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn. Os nad oes digon o le, defnyddiwch y tudalennau parhad yng nghefn y llyfryn, gan wneud yn siŵr eich bod chi'n rhoi'r rhif cywir ar bob cwestiwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

80 yw cyfanswm nifer y marciau sydd ar gael.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad clir a threfnus yn eich atebion.

Bydd ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig, gan gynnwys defnyddio atalnodi a gramadeg yn briodol, yn cael ei asesu yn eich ateb i gwestiwn **8**(c).

ⓗ WJEC CBAC Cyf.
JD*(S21-3570NB0-1)

Atebwch **bob** cwestiwn.

1. Mae Mark yn 15 oed. Ticiwch (✓) **un** blwch sy'n dangos cam bywyd Mark. [1]

Cam Bywyd	**Ticiwch un blwch**
Plentyndod	
Llencyndod	
Babandod	
Oedolaeth Ddiweddarach (*Later Adulthood*)	

2. Mae Georgia yn mynd â James, ei baban 15 mis oed, i'r clinig babanod ar gyfer ei archwiliad (*check-up*). Mae'r ymwelydd iechyd yn pwyso James.

(a) Nodwch pa faes datblygiad (*area of development*) James mae'r ymwelydd iechyd yn ei archwilio. [1]

....

Mae'r ymwelydd iechyd yn cofnodi pwysau James ar siart canraddol.

(b) Defnyddiwch y siart canraddol gyferbyn i ateb y cwestiynau canlynol:

(i) Nodwch beth oedd pwysau James pan gafodd ei eni. [1]

....

(ii) Nodwch beth yw pwysau James ar hyn o bryd. [1]

....

(iii) Disgrifiwch batrwm datblygiad James. [2]

....

....

(iv) Awgrymwch **un** rheswm dros y cofnod pwysau mwyaf cyfredol (*most current*). [1]

....

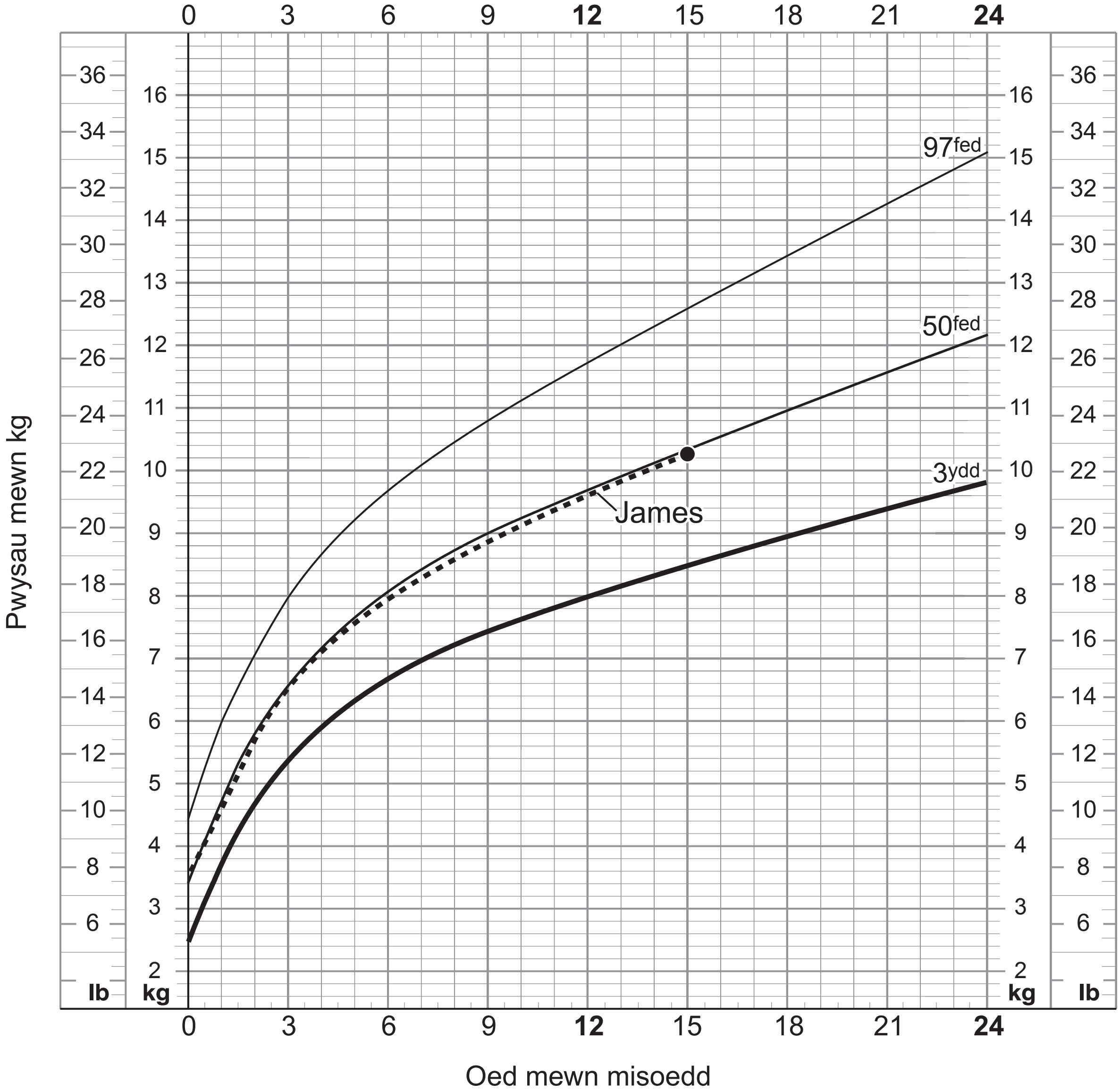

3570NB01
03

ⓗ WJEC CBAC Cyf. (3570NB0-1)

Trowch y dudalen.

Arholwr yn unig

3. <u>**Tanlinellwch**</u> y term cywir i gwblhau'r frawddeg isod:

Enw'r cyfnod yn ystod oedolaeth ganol (*middle adulthood*) pan fydd cylchred gwaedu misol menyw yn stopio yw **mislif / menopos**. [1]

4. (a) Nodwch **un** nodwedd wahanol ar gyfer pob math o berthynas. [3]

Mae'r nodwedd gyntaf wedi ei gwneud i chi.

Math o berthynas	**Nodwedd**
Teulu	Cefnogaeth
Agos (*intimate*), personol a rhywiol	(i)
Gwaith	(ii)
Ffrindiau	(iii)

(b) Disgrifiwch y patrwm disgwyliedig o ran datblygiad iaith plentyn. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Mae Fred yn 6 oed. Mae rhieni Fred yn deall bod cysylltiad agos rhwng iechyd corfforol ac iechyd meddwl.

Esboniwch y manteision i iechyd corfforol a iechyd meddwl Fred os yw'n cael gwersi nofio.

(i) Manteision iechyd corfforol. [5]

(ii) Manteision iechyd meddwl. [5]

3570NB01 05

Arholwr yn unig

5. Mae Katie yn 12 oed ac yn mynd drwy'r glasoed (*puberty*).

(a) Dadansoddwch beth yw effaith y glasoed ar ddatblygiad corfforol ac emosiynol Katie. [8]

....

(b) Disgrifiwch sut byddai cael gwersi ymwybyddiaeth ofalgar (*mindfulness lessons*) yn yr ysgol yn gallu helpu Katie. [3]

....

Arholwr yn unig

6. Mae Steffan yn 55 oed ac mae ganddo arthritis.

(a) Nodwch **ddau** wasanaeth iechyd fyddai'n gallu cefnogi Steffan. [1,1]

(i) ....

(ii) ....

(b) Esboniwch sut mae gofal a chymorth gan wasanaethau iechyd yn gallu helpu Steffan i reoli (*manage*) ei gyflwr. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

3570NB01 07

Arholwr yn unig

7. Mae Patrik a Lena wedi bod yn briod ers blynyddoedd. Erbyn hyn, mae'r ddau wedi ymddeol (*retired*). Torrodd Patrik ei goes mewn damwain, ac mae yn yr ysbyty yn gwella. Bydd yn cael dod allan o'r ysbyty cyn bo hir.

(a) Nodwch **ddau** newid corfforol fyddai'n gallu digwydd i Patrik yn ystod oedolaeth ddiweddarach. [1,1]

(i) ....

(ii) ....

(b) (i) Nodwch **un** digwyddiad bywyd annisgwyl (*unexpected*) mae Patrik wedi ei brofi. [1]

....

(ii) Esboniwch sut byddai'r digwyddiad bywyd annisgwyl rydych chi wedi'i nodi yn gallu cael effeithiau tymor byr ac effeithiau tymor hir ar lesiant Patrik. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch sut byddai cefnogaeth Lena yn gallu helpu Patrik i wella ar ôl y ddamwain. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

8. Mae Dorothy yn 78 oed. Mae hi'n wraig weddw (*widow*) ac yn byw ar ei phen ei hun. Yn ddiweddar, mae hi wedi bod yn teimlo'n ynysig yn gymdeithasol (*socially isolated*).

(a) Diffiniwch y term 'esgeulustod (*neglect*)'. [2]

....

....

....

....

(b) Mae Dorothy wedi dewis symud i ofal preswyl (*residential care*). Mae ei gweithiwr gofal yn gyfrifol am roi gwybod i Dorothy am bob agwedd ar ei gofal, ac am annog Dorothy i fod yn bartner gweithredol (*active partner*) yn ei gofal.

Esboniwch y manteision i lesiant Dorothy os yw hi'n bartner gweithredol. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Mae Dorothy yn hyderus wrth gyfathrebu drwy gyfrwng y Gymraeg ond mae'n teimlo'n nerfus pan fydd rhaid iddi gyfathrebu yn Saesneg.

Trafodwch sut byddai'r cartref gofal yn gallu defnyddio egwyddorion y 'Cynnig Rhagweithiol' er mwyn helpu Dorothy i deimlo'n fwy cyfforddus yn ei hamgylchedd newydd. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

9. Dadansoddwch sut mae cefnogaeth drwy ddulliau atal ac ymyrryd yn gynnar (*early intervention and prevention methods*) yn gallu bod o fantais (*benefit*) i fabanod a phlant ifanc. [9]

DIWEDD Y PAPUR

Arholwr yn unig

Parhad yn unig.

Arholwr yn unig

Parhad yn unig.

TUDALEN WAG